

Sygn. akt I ACa 1994/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Bogdan Świerczakowski (spr.)

Sędzia SA Przemysław Kurzawa

Sędzia SO del. Tomasz Szanciło

Protokolant – st. sekr. sąd. Ewelina Borowska

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy B. – Prezydenta B.

przeciwko Z. B. i B. O.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 12 września 2014 r., sygn. akt II C 362/13

1. oddala apelację;

2. zasądza solidarnie od Gminy B. – Prezydenta B. na rzecz Z. B. i B. O. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Tomasz Szanciło SSA Bogdan Świerczakowski SSA Przemysław Kurzawa

Sygn. akt I ACa 1994/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 września 2014 r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie oddalił powództwo Gminy B. przeciwko Z. B. i B. O. o zapłatę kwoty 106.164,35 zł wraz z ustawowymi odsetkami i zasądził od powoda na rzecz pozwanych koszty procesu.

Podstawa faktyczna wyroku jest następująca.

W dniu 28 lipca 2009 r. Gmina B., jako zamawiający oraz Z. B. i B. O. prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej (...), jako wykonawcy, zawarli umowę nr (...) o wykonanie projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ś. B. „Planu Rewitalizacji i Rozwoju Ś. ((...))”. Obowiązkiem pozwanych było w szczególności wykonanie rysunku zmiany planu na pozyskanych z zasobów gminy podkładach mapowych, dostosowanie treści planu do obowiązujących przepisów, przeanalizowanie i ewentualne uwzględnienie w treści planu wniosków i uwag wniesionych przez strony i zamawiającego w stosunku do obecnie obowiązującego planu, a nadto

sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, prognozy skutków finansowych uchwalenia zmiany planu oraz zestawień powierzchni terenów o tym samym przeznaczeniu podstawowym. Stosownie do § 2 ust. 1 i § 5 ust. 6 umowy, pozwani byli zobowiązani do wykonania powierzonych im prac zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządzonego dla B., a także do uwzględniania stanowiska Prezydenta Miasta B.. Strona powodowa, jako zamawiający była zobowiązana m.in. do przekazania pozwanym materiałów źródłowych, enumeratywnie wymienionych w § 4 ust. 1 umowy, do dokonania wysyłki dokumentów stosownie do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, do współdziałania z pozwanymi w zakresie wdrażania procedury formalno-prawnej, m.in. poprzez niezwłoczne przekazywanie wykonawcy do uwzględnienia w projekcie planu stanowiska Prezydenta Miasta B., Rady Miejskiej i innych organów uzgadniających projekt planu (§4 umowy).

Strony ustaliły termin wykonania przez pozwanych zleconych im prac jako maksymalnie 90 tygodni od podpisania umowy, precyzując ich harmonogram, zgodnie z którym: etap I, polegający na przygotowaniu koncepcji projektu planu miejscowego, miał być wykonany w terminie do 22 tygodni od daty zawarcia umowy; etap II, polegający na przygotowaniu projektu zmiany planu miejscowego do uzgodnień, miał być ostatecznie, po aneksowaniu umowy, wykonany do 29 października 2010 r.; etap III, polegający na przygotowaniu projektu planu do przedłożenia Radzie Miejskiej w B., miał być wykonany w terminie do 40 tygodni od daty protokolarnego odbioru etapu II a etap IV, polegający na przygotowaniu dokumentacji planistycznej, miał być wykonany w terminie do 7 dni od daty uchwalenia planu przez Radę Miejską w B.. Strona powodowa zastrzegła sobie możliwość sprawdzania przebiegu realizacji przedmiotu umowy i żądania pisemnego sprawozdania o postępie prac.

W § 7 i 8 umowy strony ustaliły należne pozwanym wynagrodzenie ryczałtowe na kwotę 118.500 zł brutto, przewidując iż będzie ono płatne w ratach po wykonaniu poszczególnych etapów umowy. Fakt wykonania etapów umowy miał zostać udokumentowany bądź podpisaniem przez zamawiającego tzw. protokołu odbioru pracy (etap I, II i IV) bądź uchwaleniem planu przez Radę Miejską w B. (etap III). Podpisanie protokołu odbioru pracy miało zostać poprzedzone zweryfikowaniem przez zamawiającego kompletności dokumentacji oraz brakiem wad, tj. braków, błędów w tekście i materiałach graficznych, niezgodności z przeprowadzonymi uzgodnieniami, wskazaniem zamawiającego lub przepisami prawa (§6 umowy).

Strony przewidziały, iż zamawiający jest uprawniony do odstąpienia od umowy m.in., gdy wykonawca nie rozpoczął bez uzasadnionych przyczyn prac związanych z realizacją umowy lub gdy ich nie kontynuuje, mimo wezwania zamawiającego (§ 12 pkt 3 umowy) lub gdy wykonawca, mimo uprzedniego pisemnego zgłoszenia przez zamawiającego uwag do wykonania przedmiotu umowy, nie usunie w terminie wskazanych usterek (§ 12 pkt 4 umowy). W § 10 umowy strony zastrzegły obowiązek zapłaty przez pozwanych na rzecz zamawiającego kar umownych w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania przedmiotu umowy, w tym kary umownej w wysokości 30% przewidzianego wynagrodzenia netto za odstąpienie od umowy z winy wykonawcy.

W porównywalnym czasie strony zawarły i wykonywały umowę o wykonanie projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla S. i Ł., o numerze (...).

Pozwani wykonali I i II etap umowy, strona powodowa zaakceptowała wykonaną przez nich pracę, podpisując protokoły przekazania I etapu prac w dniu 25 lutego 2010r. i protokoły przekazania II etapu prac w dniu 10 listopada 2010 r. oraz wypłacając pozwanym ustalone w umowie raty wynagrodzenia w łącznej kwocie 77.025zł.

W toku wykonywania w/w etapów umowy pozwani i upoważnieni przedstawiciele powoda pozostawali ze sobą w stałym kontakcie: bezpośrednim, telefonicznym lub mailowym. Większość wniosków i zaleceń co do projektowanej treści planu pochodziła od zamawiającego, była konsultowana i uzgadniana w Urzędzie Miasta B.. Pozwani dostosowywali się do wskazówek i usuwali zauważone przez przedstawicieli zamawiającego braki projektu.

W dniu 25 listopada 2010 r. odbyły się obrady gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej, których przedmiotem był projekt zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia B.. W obradach tych uczestniczył zastępca prezydenta B. oraz pozwani, którzy przedstawiali wykonany projekt. Członkowie komisji wnikliwie analizowali projekt planu, proponując wprowadzenie do niego rozwiązań odmiennych od wytycznych otrzymywanych dotychczas przez pozwanych (dotyczyło to np. zapisów dotyczących garaży zlokalizowanych na śródmiejskich posesjach, przeznaczenie niektórych ulic tylko dla ruchu pieszego, określony przebieg projektowanej linii tramwajowej), zalecając podniesienie stawek renty planistycznej na określonych obszarach, czy zwracając uwagę na konsekwencje wejścia w życie ustawy z dnia 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wyrażające się w konieczności sporządzenia przez gminy gminnej ewidencji zabytków i zalecając zweryfikowanie zapisów planu z gminną ewidencją zabytków. Gminna ewidencja zabytków miała dopiero zacząć powstawać w oparciu o wykaz zabytków, jaki miał zostać przekazany przez wojewódzkiego konserwatora zabytków do 5 grudnia 2010 r. Dyskusji nad znaczeniem proponowanych zmian i ich odmiernością od wcześniejszych uzgodnień dokonywanych z przedstawicielami zamawiającego przysłuchiwał się zastępca prezydenta miasta.

Pozwani uważali, że większość uwag członków gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej dotyczy spraw o kardynalnym znaczeniu dla Miasta B. i oczekiwali na decyzję Prezydenta Miasta czy i w jakim zakresie wnioski te mają być przez nich uwzględnione w dalszych pracach nad projektem planu. Nie otrzymali żadnych wytycznych ani wskazówek od Prezydenta Miasta ani nie byli informowani o postępie prac nad sporządzeniem gminnej ewidencji zabytków. W urzędzie Miasta B. nie zostało zorganizowane spotkanie Prezydenta lub jego przedstawicieli z pozwanymi, które miałyby na celu omówienie wniosków komisji i udzielenie wskazówek co do dalszych prac.

31 grudnia 2010 r. przekazano pozwanym treść opinii gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej, datowanej na 30 listopada 2010 r. Komisja zaleciła wprowadzenie do projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia B. szeregu zmian, mających polegać na: uwzględnieniu możliwości odtworzenia lub uzupełnienia historycznego układu urbanistycznego miasta; wskazaniu potencjalnych terenów możliwych do zainwestowania; doprecyzowaniu i uzupełnieniu poszczególnych elementów układu komunikacji publicznej (np. nowe odcinki linii tramwajowych, strefa ruchu uspokojonego, lokalizacja zintegrowanego dworca przesiadkowego); uporządkowaniu wnętrza kwartałów zabudowy mieszkaniowej, w tym garaży i wyznaczeniu dodatkowych miejsc pod budowę nowych, najlepiej murowanych i wielopoziomowych zespołów parkingowo-garażowych; zweryfikowaniu ilości zaproponowanych stref ochronnych i wynikających z nich nakazów i zakazów; podniesieniu zaproponowanych stawek procentowych renty planistycznej; doprowadzeniu tekstu planu do zgodności z m.in. znowelizowaną ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami poprzez przeprowadzenie wnikliwej weryfikacji wykazu obiektów objętych dotąd lokalną ochroną konserwatorską; uzupełnieniu słowniczka o występujące w projekcie tekstu planu pojęcia budzące wątpliwości interpretacyjne oraz usunięciu tych, które utrudniają jego jednoznaczne zrozumienie; dokonaniu uzupełnień i zmian w redakcji tekstu projektu planu.

Pozwani nie otrzymali polecenia zrealizowania wniosków gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej, ani zaleceń co do zakresu i sposobu ich ewentualnego zrealizowania, nie określono im także terminu na zrealizowanie tych wniosków.

Na początku 2011 roku pozwani pozostawali w stałym kontakcie z przedstawicielami powoda, z uwagi na trwające prace dotyczące przygotowywania projektu zmiany planu dla S. i Ł.. Nie ponaglali o przekazanie im wytycznych co do planu dotyczącego Ś. czy gminnej ewidencji zabytków, stojąc na stanowisku iż termin zakończenia III etapu umowy nie jest jeszcze zagrożony, jako upływał 17 sierpnia 2011 r.

Pismem z dnia 9 marca 2011 r. powód wezwał pozwanych do kontynuowania prac związanych z III etapem umowy oraz do przedstawienia w terminie do dnia 16 marca 2011 r. dokumentacji potwierdzającej poziom zaawansowania tych prac. Pismo to zostało doręczone pozwanym w dniu 15 marca 2011 r. Pozwani nie zareagowali pisemnie na to wezwanie, jednak B. O. kilkakrotnie usiłował umówić się na spotkanie z Prezydentem Miasta B. celem

wyjaśnienia sytuacji i otrzymania wskazówek koniecznych do kontynuowania prac. Reprezentanci strony powodowej nie zorganizowali stosownego spotkania ani nie przekazali pozwany żadnym dalszych informacji i materiałów.

Pismem z dnia 27 kwietnia 2011 r. powód odstąpił w całości od umowy nr (...) na podstawie § 12 ust. 3 i 4 umowy, powołując się na nieusunięcie przez pozwanych wad przedmiotu umowy oraz brak działań pozwanych prowadzących do wykonania III etapu umowy, mający skutkować ogromnym prawdopodobieństwem ich niewykonania w przewidzianym w umowie terminie. Jednocześnie wezwał pozwanych do zwrotu wypłaconego już wynagrodzenia za dwa etapy umowy w kwocie 77.025zł, stosownie do art. 494 k.c. oraz do zapłaty kary umownej w wysokości 29.139,35 zł przewidzianej w § 10 ust.1 pkt 3 umowy za odstąpienie od umowy z winy pozwanych, zakreślając termin do zapłaty na 14 dni od otrzymania pisma.

Pozwani bezskutecznie usiłowali spotkać się z Prezydentem Miasta B. celem wyjaśnienia zaistniałej sytuacji. W późniejszym czasie strona powodowa wzywała pozwanych do zapłaty w/w kwot, pozwani odmawiali zapłaty, toczyło się postępowanie z wniosku powódki o zawiązanie do próby ugodowej. Pozwani nie zapłacili powódce żądanych kwot.

Zdaniem Sądu Okręgowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Kwestią sporną w rozpoznawanej sprawie było to, czy złożone przez powódkę pismem z dnia 27 kwietnia 2011 r. oświadczenie o odstąpieniu od umowy było skuteczne, to jest - czy zaistniały przesłanki uprawniające stronę powodową do jego złożenia, określone w §12 pkt 3 i 4 umowy. Stosownie do zasady rozkładu ciężaru dowodu, zaprzeczanie przez pozwanych owym faktom obligowało stronę powodową do udowodnienia, iż w dniu 27 kwietnia 2011 r. pozwani bez uzasadnionych przyczyn nie kontynuowali prac, mimo wezwania zamawiającego lub że nie usunęli w wyznaczonym terminie wskazanych usterek – na takie bowiem przesłanki odstąpienia od umowy powoływała się powódka. Strona powodowa nie udowodniła wskazanych okoliczności.

Umowa z dnia 28 lipca 2009 r. jest umową o dzieło. Zgodnie z art. 627 k.c., przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła (tu: projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Ś. B. (...)), a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Zapisy zamieszczone w §4 i §5 umowy nakazują przyjęcie, iż jest to umowa, w której do wykonania dzieła potrzebne jest współdziałanie zamawiającego, w rozumieniu art. 640 k.c. Sam przedmiot umowy i konieczność wykonania przez pozwanych prac w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, uzasadnia takie zakwalifikowanie umowy i ocenę wzajemnych obowiązków stron przez pryzmat zobowiązania zamawiającego do współdziałania z wykonawcą, jako elementu koniecznego do wykonania dzieła. Istotne jest, iż miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest aktem prawa miejscowego, w którym następuje ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu (art. 4 powołanej ustawy). Z zapisów zamieszczonych w art. 5, 15, 17 i 20 ustawy wynika, iż prezydent miasta jest autorem projektu planu miejscowego, a przeprowadzenie wewnętrznej procedury planistycznej, zmierzającej do wykonania projektu planu ma być powierzone osobom posiadającym stosowne uprawnienia. Oznacza to, iż dla wykonania przez pozwanych powierzonych im prac konieczne było uzyskiwanie od Prezydenta Miasta B. wytycznych i wskazówek co do rozwiązań jakie miały znaleźć się w projekcie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego czy akceptowanie przezeń rozwiązań proponowanych przez pozwanych.

Nie było przedmiotem sporu, iż strony współpracowały ze sobą przy wykonywaniu umowy w okresie od lipca 2009 r. do listopada 2010 r. oraz że pozwani wykonali w sposób satysfakcjonujący powoda dwa pierwsze etapy prac, jak też to, iż trzeci etap prac nie został wykonany przed złożeniem przez powoda oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Skoro powód twierdzi, że pozwani bez uzasadnionych przyczyn wstrzymali realizację swoich obowiązków umownych, nie kontynuowali wykonywania umowy mimo wezwania z jego strony, to powinien wykazać, że mieli możliwość kontynuowania prac. Ustalony w § 3 umowy harmonogram jej wykonywania, zakładający „etapowość”, odpowiada zapisom zamieszczonym w art. 17 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przygotowanie przez pozwanych koncepcji planu, a następnie projektu planu do uzgodnień oznacza przygotowanie satysfakcjonującego Prezydenta Miasta B. projektu zmiany planu zagospodarowania przestrzennego, który Prezydent Miasta B. uznaje za

projekt swego autorstwa i przedstawia do zaopiniowania i uzgodnienia właściwym organom i jednostkom (art. 17 pkt 4 i pkt 6 ustawy). Kolejnym etapem procedury planistycznej, jaki miał dokonać prezydent miasta było wprowadzenie do projektu planu zmian wynikających z uzyskanych opinii i dokonanych uzgodnień (art. 17 pkt 9), czemu – w sensie technicznym – odpowiadał obowiązek pozwanych przygotowania projektu planu do przedłożenia Radzie Miejskiej w B.. W rozpatrywanej sprawie istotne jest, iż prezydent miasta jako organ przeprowadzający procedurę planistyczną jest związany treścią uzgodnień dokonanych z podmiotami wymienionymi w art. 17 pkt 6 litera b ustawy, stanowisko tych organów wyrażane w formie zaskarżalnego postanowienia ma charakter wiążący, natomiast opinie zasiępane o projekcie planu nie mają takiego charakteru i decyzja o wprowadzeniu do projektu planu zmian wynikających z treści opinii należy do prezydenta miasta, jako podmiotu sporządzającego ów projekt.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie nie wynika, by Prezydent Miasta B. podjął i przekazał pozwany decyzję co do tego czy, a jeśli tak – w jakim zakresie i w jaki sposób wnioski gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej mają być wprowadzone do projektu planu. Pozwani otrzymali kopię opinii gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej, jednak nie towarzyszyło temu polecenia wprowadzenia do projektu planu zmian wynikających z opinii (pismo na k.38). Zamieszczone w opinii zalecenie wprowadzenia do projektu planu szeregu zmian nie ma charakteru sprecyzowanego i jednoznacznego co do treści tych zmian (np. co do ilości i przebiegu nowych odcinków linii tramwajowych, co do lokalizacji zintegrowanego dworca, co do uzupełnienia historycznego układu urbanistycznego miasta, co do wysokości o jaką miałyby być podwyższone proponowane stawki renty planistycznej - k.39), co dodatkowo obligowało zamawiającego do udzielenia pozwany wskazówek koniecznych do kontynuowania prac nad projektem planu. Pozwani po 31 grudnia 2010 r. nie uzyskali od przedstawicieli powoda stanowiska odnośnie tego czy, w jakim zakresie i w jaki sposób proponowane przez gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną zmiany do projektu planu mają być wprowadzone.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie sposób przyjąć, by pozwani mieli zapewnioną możliwość kontynuowania swoich prac, bowiem nie do nich należało podejmowanie decyzji w tak istotnych sprawach, jakie wiązały się z wnioskami gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej. Trafnie też pozwani wskazywali, iż skoro jednym z zaleceń komisji było przeprowadzenie weryfikacji wykazu obiektów objętych dotąd lokalną ochroną konserwatorską celem doprowadzenia tekstu planu do zgodności z m.in. znowelizowaną ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, to strona powodowa powinna uprzednio sporządzić gminną ewidencję zabytków i przekazać ją pozwany, czego jednak – co niesporne – nie uczyniła. Znaczące jest, iż nawet w wezwaniu do wykonania umowy z dnia 9 marca 2011 r. powód nie sprecyzował do wykonania jakich konkretnie prac pozwani są ponaglani, a pozwany, co wynika z ich zeznań, nie udało się umówić na spotkanie z Prezydentem Miasta B. celem wyjaśnienia oczekiwań zamawiającego, po otrzymaniu wezwania z marca 2011 r. Bierność powoda w okresie od uzyskania opinii gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej do 27 kwietnia 2011 r. uniemożliwiła pozwany przystąpienie do III etapu prac. Nie zostało przez stronę powodową udowodnione by brak działań w owym czasie obciążał pozwanych i by jego konsekwencją miało być „ogromne prawdopodobieństwo niewykonania prac w terminie” (k.72), który upływał dopiero w sierpniu 2011 r. Należy zauważyć, że zdaniem pozwanych termin ten nie był zagrożony. Nie zostało przez stronę powodową wskazane w treści oświadczenia o odstąpieniu od umowy, w treści pozwu ani w późniejszych pismach procesowych, nieusunięcie jakich usterek stało się podstawą do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy (k.72). Jak już wskazywano, drugi etap prac został odebrany przez stronę powodową w dniu 10 listopada 2010 r. (k.111), przy czym wcześniej był on weryfikowany i pozwani wprowadzali do niego niezbędne poprawki (k.110), co oznaczało, iż strona powodowa uznawała dokumentację dostarczoną przez pozwanych za kompletną i wolną od wad (§ 6 umowy). W tej sytuacji, samo zgłoszenie pismem z dnia 12 listopada 2010 r. uwag do części graficznej planu (k.58) nie może być uznane za tożsame ze wskazaniem wad w rozumieniu § 6 ust. 3 umowy. Poza tym pozwany nie został wyznaczony termin na usunięcie usterek, zaś termin ukończenia prac nad trzecim etapem prac był stosunkowo odległy. Reasumując, Sąd stoi na stanowisku, iż strona powodowa nie wykazała, by w dacie składania przez nią oświadczenia o odstąpieniu od umowy istniały sytuacje mające uzasadniać owo odstąpienie, wskazane w § 12 pkt 3 i 4 umowy, w związku z czym powództwo podlegało oddaleniu jako nieuzasadnione. Orzeczenie o kosztach zapadło na podstawie art. art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Powód wniósł apelację, skarżąc wyrok w całości. Zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w szczególności:

- art. 636 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, iż powód nie wezwał w sposób prawidłowy pozwanych do zmiany sposobu wykonania umowy i wyznaczenia w tym celu odpowiedniego terminu;

- art. 640 k.c. poprzez przyjęcie braku współdziałania ze strony powoda z pozwanymi;

2. naruszenie prawa procesowego:

- art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie wykładni umowy ponad osnowę dokumentu, w szczególności przyjęcie, że przesłanie uwag Gminnej Komisji U.-Architektonicznej nie stanowiło przedstawienia stanowiska powoda;

- art. 227 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, iż strona powodowa nie wykazała nieusunięcia jakich usterek stało się podstawą złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanych na swoją rzecz kosztów procesu za obie instancje.

Pozwani wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na swoją rzecz pozwanych kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Obydwa składniki dochodzonego roszczenia wywodzone są z jednego zachowania powoda, tj. oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Zatem kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia ma ustalenie, czy owo odstąpienie było skuteczne. Sąd Okręgowy poświęcił w uzasadnieniu rozstrzygnięcia wiele miejsca temu zagadnieniu i doszedł do wniosku, że powód nie miał podstaw do rozwiązania umowy na podstawie § 12 pkt 3 i 4 umowy. Konkluzja ta jest prawidłowa – opiera się na niewadliwych ustaleniach faktycznych i prawidłowo zastosowanym prawie materialnym.

Zakończenie II etapu umówionych między stronami prac polegało na sporządzeniu planu miejscowego do uzgodnień. Uzgodnienia te musiały poprzedzić realizowanie etapu III, tj. przygotowanie przez pozwanych projektu planu do przedłożenia Radzie Miejskiej w B.. W ramach uzgodnień odbyły się w dniu 25 listopada 2010 r., z udziałem zastępcy Prezydenta B., obrady Gminnej Komisji U.-Architektonicznej w B.. Ich następnym etapem było sporządzenie przez w/w Komisję opinii z 30 listopada 2010 r. (k.39). Opinia ta, zawierająca obszerną listę postulowanych zmian, została przesłana pozwanym bez jakiegokolwiek komentarza (k.38). Tymczasem z art. 15 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2003r., poz.717 ze zm., dalej: u.p.z.p.) wynika, że sporządzenie planu należy do kompetencji prezydenta miasta, co w istocie oznacza odpowiedzialność za prawidłowe sporządzenie projektu, opracowywanego przez osobę do tego uprawnioną, na zasadach wynikających z przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodów architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42 z zm.). Jak stanowi art. 8 ust. 3 u.p.z.p., gminna komisja urbanistyczno-architektoniczna jest organem doradczym prezydenta miasta (wójta lub burmistrza). Zatem nie mieli pozwani podstaw, by traktować otrzymaną opinię Komisji, jako stanowiska prezydenta miasta. Przeciwnego wniosku nie da się wywieść ani z przepisów prawa, ani z umowy stron. Zważywszy w dodatku na sposób podania treści opinii do wiadomości (nieopatrzony żadnym komentarzem), znaczenie maila przesłanego 31 grudnia 2010 r. nie wykraczało poza informację o powstaniu dokumentu o przesłanej treści. Pozwani nie mogli na tej tylko podstawie przystąpić do wykonania III etapu prac projektowych. Sąd Okręgowy słusznie zauważył, że Prezydent nie przekazał pozwanym decyzji co do tego czy, a jeśli tak – w jakim zakresie i w jaki sposób – wnioski gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej mają być wprowadzone do projektu planu. Zasadnie też zaznaczył, że szereg zmian objętych opinią nie ma charakteru sprecyzowanego i jednoznacznego, w szczególności co do ilości i przebiegu nowych odcinków linii

tramwajowych, co do lokalizacji zintegrowanego dworca, co do uzupełnienia historycznego układu urbanistycznego miasta oraz odnośnie wysokości o jaką miałyby być podwyższone proponowane stawki renty planistycznej. W takiej sytuacji tym bardziej oczywiste było oczekiwanie przez pozwanych na udzielenie przez zamawiającego wskazówek koniecznych do kontynuowania prac nad projektem planu.

W świetle powyższych rozważań nie może się ostać zarzut naruszenia zasady swobody oceny dowodów ze skutkiem w postaci dokonania błędnej wykładni umowy (sformułowany jako zarzut naruszenia art. 233 k.p.c.), a w konsekwencji także zarzut naruszenia art. 640 k.c. – odnośnie obowiązku współdziałania zamawiającego w wykonywaniu umowy. Obowiązkiem powoda było przedstawienie jednoznacznego, własnego stanowiska na temat kształtu planu jaki ma być przedstawiony Radzie Miejskiej w B., a nie jedynie przesłanie dokumentu zawierającego opinię swego organu doradczego, w dodatku jak to wskazano wyżej, w istotnej części niejednoznacznego. Zarazem opisane zaniechanie stanowiło uzasadnioną przyczynę nie kontynuowania prac przez pozwanych, co wyklucza uznanie za skuteczne odstąpienia od umowy na podstawie jej § 12 pkt 3. Dodatkowo należy zauważyć, że treść „Ostatecznego wezwania do wykonania umowy” nie odpowiada zacytowanemu tytułowi lecz zawiera wezwanie do przedstawienia dokumentacji potwierdzającej poziom zaawansowania prac, co także nie odpowiada postanowieniu umownemu. Jednodniowy termin na wykonanie wezwania (liczony od chwili doręczenia) nie pozostawia wątpliwości co do intencji zamawiającego, nie wykraczających poza zamiar sprawdzenia postępu prac. Wobec zarzutu naruszenia art. 636 § 1 k.c. trzeba jeszcze odnotować, że treść komentowanego pisma nie zawiera również wezwania do zmiany sposobu wykonywania umowy ani nie wyznacza „odpowiedniego terminu” do wykonania umowy w inny sposób niż dotychczas. Nie może być mowy także o zaistnieniu przesłanki z § 12 pkt 4 umowy, gdyż powód nie wzywał pozwanych do usunięcia usterek na kanwie uprzedniego pisemnego zgłoszenia uwag do wykonania przedmiotu umowy. W ogóle nie wzywał do usunięcia usterek. Nie miał więc prawa do odstąpienia od umowy także na tej podstawie. Dotyczący tego zagadnienia zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. nie został uzasadniony i jest oczywiście bezzasadny.

Skoro odstąpienie od umowy nie było skuteczne, to niezasadne jest zarówno żądanie zwrotu spełnionego świadczenia oparte na art. 494 k.c., jak i roszczenie o zapłatę kary umownej za odstąpienie od umowy z przyczyn zależnych od wykonawcy (§ 10 ust. 1 pkt 3 umowy).

Z przedstawionych względów, przyjmując za swoje przytoczone ustalenia Sądu I instancji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. O kosztach postępowania apelacyjnego należnych pozwanym od powoda orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., przy zastosowaniu minimalnej stawki wynagrodzenia adwokackiego.